

Halk Oyuncularında İmgeleme Uygulamaları ile Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Edip KARABACAK¹

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sivas/TÜRKİYE. <https://orcid.org/0000-0002-3084-9190>

To cite this article/ Atf için:

Karabacak, E. (2024). Halk oyuncuları imgeleme uygulamaları ile başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 14-32.

Özet

Bu çalışma halk oyunları ile ilgilenen bireylerde imgeleme ve başarı motivasyonları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ayrıca bu çalışma ile yaş, cinsiyet, eğitim durumu, halk oyunları ile ilgilenme süreleri değişkenlerine göre başarı motivasyonlarının ne düzeyde olduğu, ölçek puan ortalamalarına göre aralarındaki ilişkinin nasıl olduğu incelenmeye çalışılacaktır. Ölçekler Google Form üzerinden 163 halk oyuncuya ulaştırılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, güvenilirlik ve geçerlik çalışması Kızıldağ ve Tiryaki gerçekleştirilen Sporda İmgeleme Envanteri ve Türkçe uyarlaması Tiryaki ve Gödelek tarafından yapılan “Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği-SÖBMÖ” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22 paket programına aktarılmış, tüm istatistiksel işlemlerdeki analizler aynı program üzerinde gerçekleştirilmiştir. Parametrik varsayımlar yerine getirildiğinden Bağımsız ikili gruplarda T-Testi ikiden fazla gruplar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve farklı grupların belirlenmesinde Tukey testleri kullanılmıştır. Ayrıca katılımcıların cevap ortalamaları alınarak ayrı ayrı sporda imgeleme envanteri ve spora özgü başarı motivasyonu ölçeği alt boyutları arasındaki ilişki ve yine katılımcıların cevap ortalamaları alınarak bu iki ölçeğin birbiri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla Pearson Kolerasyon Analizi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre; katılımcıların cinsiyet değişkenine göre Sporda imgeleme ve spora özgü başarı motivasyonları ölçeklerinden almış oldukları puanlar incelendiğinde aralarında ki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmazken ($p>0.05$), alt boyutlardan alınan puanlar incelendiğinde bazı gruplar arasındaki ki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Yaş değişkenine göre Sporda imgeleme ve spora özgü başarı motivasyonları ölçeklerinden almış oldukları puanlar incelendiğinde aralarında ki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmazken ($p>0.05$), alt boyutlardan alınan puanlar incelendiğinde bazı yaş grupları arasındaki ki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Diğer değişkenlerimiz (Halk oyunları ile ilgilenme süreleri, eğitim durumu) arasında da hem genel ortalama da hem alt boyut düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Pearson Kolerasyon Analizine göre sporda imgeleme envanteri ve spora özgü başarı motivasyonu ölçeği alt boyutları kendi arasındaki ilişki anlamlı bulunurken ($p<0.05$), bu iki ölçeğin arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($p<0.05$).

Anahtar kelimeler: Halk Oyunları, İmgeleme, Başarı, Motivasyon

Investigation of the Relationship between Imagery Practices and Achievement Motivation in Folk Actors

Abstract

This study aims to examine the effect of imagery practices on achievement motivation in individuals interested in folk dances. In addition, with this study, it will be tried to examine the level of achievement motivation according to the variables of age, gender, educational status, duration of interest in folk dances, and how the relationship between them is according to the scale score averages. The scales were delivered to 163 public players via Google Form. The personal information form prepared by the researcher, the Imagery in Sport Inventory, the reliability and validity study of which was conducted by Kızıldağ and Tiryaki, and the "Sport Specific Achievement Motivation Scale-SÖBMÖ" adapted into Turkish by Tiryaki and Gödelek were used as data collection tools. The data obtained in the study were transferred to the SPSS.22 package program and all statistical analyses were performed on the same program. Since parametric assumptions were fulfilled, T-Test for independent paired groups, One-Way Analysis of Variance (ANOVA) for more than two groups and Tukey tests were used to determine different groups. In addition, Pearson Correlation Analysis was used to determine the relationship between the sub-dimensions of the Imagery in Sport Inventory and Sport-specific Achievement Motivation Scale and the relationship between these two scales by taking the mean answers of the participants. According to the findings obtained as a result of the study; According to the gender variable of the participants, when the scores obtained from the scales of imagery in sport and sport-specific achievement motivation scales were examined, the difference between them was not statistically significant ($p>0.05$), while the difference between some groups was found significant when the scores obtained from the sub-dimensions were examined ($p<0.05$). According to the age variable, when the scores obtained from the scales of sports imagery and sports-specific achievement motivation scales were examined, the difference between them was not statistically significant ($p>0.05$), while the difference between some age groups was found to be significant when the scores obtained from the sub-dimensions were examined ($p<0.05$). There was no significant difference between our other variables (duration of interest in folk dances, educational status) both at the general average and sub-dimension level ($p>0.05$). According to Pearson's correlation analysis, while the relationship between the sub-dimensions of the imagery in sport inventory and sport-specific achievement motivation scale was found to be significant ($p<0.05$), the relationship between these two scales was not significant ($p<0.05$).

Keywords: Folk Dances, Imagery, Achievement, Motivation

GİRİŞ

Bir görüşe göre; ilk zamanlarda fiziksel yönden gelişmiş olan sporcuların zayıf fiziksel güce sahip olan sporculardan daha başarılı oldukları düşünülmekteydi. Fakat sürekli gelişmekte olan rekabet ortamı bu işi yapan profesyoneller tarafından, başarı için sadece üstün bir fiziki performansın yeterli olmayacağını görüşünü ön plana çıkardı, fiziki performansın yanında spor psikolojisi biliminden yararlanılmasının gerekliliğini ortaya koydu (Karademir ve ark., 2018).

İnsanoğlunun var oluşundan beri spor insanlarla beraber olup, belirli kurallar çerçevesinde rekabet ortamı yaratan aynı zamanda haz verici aktiviteler karşımıza çıkmaktadır. Rekabet gerektiren bu aktivitede en üst seviyede performans yapıp başarılı olmak adına fiziksel olarak teknik, taktik çalışmaların yanı sıra zihinsel olarak da en üst seviyede olmak adına hazırlıklar yapılması zorunlu bir hale gelmiştir. Elit sporcular günümüzde optimum başarıyı yakalayabilmek adına çok farklı ve yeni yöntemler geliştirmiştir. Bu yöntemlerden biride sporda imgeleme çalışmalarıdır (Aktaş, 2021).

Herhangi bir spor branşında ortaya koyduğumuz becerilerin başarılı ve doğru sonuç vermesi için doğru zaman ve yer, doğru teknik ve yöntem tüm bunları yaptıktan sonra doğru karar alarak uygulamayı yerine getirmek gerekmektedir. Sporcularda doğru karar alma ve uygulamalarda bulunma yeteneklerinin gelişmesinde imgeleme çalışmalarının katkısı ve öneminin büyük olduğu düşünülmektedir (Kartal ve ark., 2017).

Sporun içerisinde fiziksel performansı artırmak kullanılan psikolojik yöntemlerden bir tanesi de imgeleme uygulamalarıdır. Araştırmacılar, psikolojik danışmanlar, antrenör ve sporcular imgeleme, canlandırma, zihinde canlandırma ve zihinsel antrenman gibi zihinsel antrenman terimlerini çok sık kullandığı görülmektedir. Çeşitli araştırmalar imgeleme uygulamalarının sporcuların hedeflemiş olduğu maksimum performansa ulaşmada yardımcı olduğu ortaya konulmuştur (Demirel, 2020).

Zihinsel antrenmana verilen önemin gün geçtikçe artması son yıllarda bu alanda yapılan çalışmaların sayısını artırdığı görülmektedir. Bu araştırmalar bütünüyle değerlendirmeye alındığında zihinsel antrenmanın performansa çeşitli şekillerde yardımcı olduğu söylenebilir. Zihinsel antrenman programlarının yardımıyla sporcular; duygu ve düşüncelerini kontrol edebilmede, özgüven, motivasyon, stresle başa çıkma ve beceri öğrenimi gibi konularda başarı sağlayabilmektedirler (Atahan ve ark., 2008).

İmgeleme, herhangi bir alıştırmaya ihtiyaç duymadan, yalnızca planlı ve yoğun olmak suretiyle hayal ederek yani zihinde canlandırarak yeni bir hareketin öğrenilmesi ya da zaten bilinen bir hareketin en iyi yapabilme kabiliyetini geliştirici süreçtir ve aynı zamanda gerçek yaşantıların taklit edildiği bir yaşantıdır. İmgeleme yaparken; İmgelediğimiz şeyi gördüğümüzü fark edebiliriz, imgelerken hareketleri hissedebiliriz, gerçek yaşantılar olmadan da seslerin, tatların ve kokuların imgelerini yaşayabiliriz (Aldemir ve ark., 2014).

60'lı yıllardan itibaren araştırmacıların ilgisini çeken imgeleme, spor psikolojisi özelinde performans artırımı ya da sporcuya pozitif çıktılar sağlayan bir değişken olmuştur. Seksenli yılların sonuna kadar imgeleme özellikle performansa etkisi üzerinde yapılan teorik açıklamaların zayıf olduğu ve bu anlamda deneysel çalışmaların olmadığı konusunda

eleştirilmiştir. Başlarda spor psikolojisinde bu konuyu ele alan araştırmalarda ve kitaplarda imgeleme kavramı yerine “zihinsel antrenman (mental practice), görselleştirme (visualization) ya da zihinsel prova (mental rehearsal)” gibi kavramlar kullanılmıştır. Zihinsel antrenman, “zihinsel uygulama ve zihinsel hazırlık” olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır. Zihinsel uygulama veya zihinsel hazırlık daha çok imgeleme ve zihinsel becerilerin zihinde canlandırılması olarak ifade edilmektedir. (Uğur, 2016).

İmgeleme alan olarak mental açıdan çalışma sürecidir ve bu çalışmalarının geliştirilmesi, uygulaması spor psikologları tarafından yapılmaktadır. İmgeleme süreci sadece zihinde bir olayı canlandırma olarak değil, canlandırılan durumu ilgilendiren duyu organıyla doğrudan ilgilidir. Nitekim bu alanın içerisinde koku alma, görme, işitme, dokunma, tat alma duyuları da bulunmaktadır (Doğan, 2009).

İçsel imgeleme uygulamasında kişi kendi bedeninin içerisinde, bu durumda dikkat ettiği durumları görür fakat kendi bedenini göremez. **Dışsal imgeleme**de sporcu dışarıdan kendini film izliyormuş gibi izler canlandırma yapabilir ve kendisini her açıdan rahatça görebilir. Böyle bir kolaylığa sahip olan sporcu hatalarını rahata görebilir, kendine model alır ve kendini üst düzey bir teknik ya da istediği bir tavrı alırken görebilir. (Kızıldağ, 2007).

İmgeleme türleri incelendiğinde dışsal ve içsel imgeleme özellikleri ve uygulanış biçimi bakımından halk oyunları öğretimi ve uygulanması için önemli ölçüde fayda sağlayacağı düşünülebilir. Şöyle ki; halk oyuncunun icra ettiği oyunun herhangi bir figürünü kendinin yaparken düşünmesi (içsel imgeleme) o hareketin estetiği ve kolay bir şekilde yapılmasına olanak tanır. Veya bir yarışmacı grubun bütün bir oyunu zihninde canlandırarak kendini izlemesi, kendini her açıdan görmesi (dışsal imgeleme) müsabakaya hazırlık bakımından performansını artırarak kendine olan güvenin kazanmasına yardımcı olabilir.

Halk oyunlarının tanımına baktığımızda, kaynağını halktan alan toplumda ki herhangi yaşanmış bir olayı, sevinci, üzüntüyü, coşkuyu yansıtan halk kültürünün zengin ve çeşitli yanlarını ifade eden, tek ya da gruplar halinde müzikli ve belirli bir ritmik yapı içerisinde, vücudumuzun ayaktan başlayarak bütün uzuvlarını kullanarak icra edilen ölçülü, tartımlı ve düzenli hareketler olarak tanımlanmaktadır (Özer ve Kaya, 2004).

Halk oyunlarında icra edilen oyunlarda hareket, söz ve ses göstergelerinden yararlanan bir göstergeler sistemidir. Bu göstergeler birbirinden haberi olmayan insanlar tarafından kullanılmış ve ortak, gizemli bir anlatım ortaya çıkarmıştır. Çeşitli ihtiyaçları karşılama yoluyla var olan oyunlar ve bu oyunları yapanlar ortak bir dil geliştirmişlerdir (Kaya, 2011).

Bakıldığında halk oyunlarını fiziksel olarak meydana getiren şey insan hareketleri ana malzemesi de insanın kendi vücududur. Bu hareketler sırasında uzuvlarımızın üzerinde sıkı bir hâkimiyet kurmak suretiyle kaslarımızı gererek ve sonrasında gevşetip başka bir seviyede kas gerginliği yaratarak, yerinde veya belirli bir çerçevede hareket alanı kullanılarak yapılır (Korkutata ve Sönmez, 2016).

Halk oyunlarında oyunu oluşturan hareketler karmaşık bir yapıda olması antrenman sırasında sporcunun, oyuncunun tam bir konsantrasyon halinde olması gerektirmektedir. Bunun yanı sıra oyun icrası sırasında birden fazla dış etkenin etkisinde kalan (müzik, sahne, seyirci vb.) oyuncu grubu bütün bunları kontrol etme ve en üst seviyede performans göstermek

zorundadır. Böyle bir karmaşık süreç içerisinde hem halk oyunları öğretiminde hem de yarışma boyutunda başarı sağlamak adına spor psikolojisi biliminden de faydalanmakta yarar vardır.

Halk oyunlarında icra edilen oyun figürleri öğretiminde, uygulanmasında yapılacak olan hareketin zihinde canlandırılması ve sonrasında hareketin yapılması oyun öğretimini kolaylaştıran bir unsurdur. Halk oyunları teknik açıdan bir becerinin kazanılması süreci olarak da açıklanabilir. Nitekim beceri öğreniminde zihinsel antrenmanın yeri ve önemi büyüktür, göster-iste yöntemiyle gündeme gelir. Tamda burada halk oyunları öğretiminin ve uygulanmasının göster-iste yöntemiyle doğrudan doğruya ilişkisi olduğu bilinmektedir.

Göster-iste modeli; (Aracı ve Aracı, 2019)

1. **Anlat:** Yapılacak olan hareket baştan sona bir kez anlatılır.
2. **Göster:** Tercih edilen görüntü videodan gösterilir.
3. **Hayal Ettir:** Gördüklerini canlandırması.
4. **Uygula:** İstenilen beceri uygulanır.
5. **Tekrar Hayal Ettir:** Ne görmüştüm? Ne yaptım?
6. **Tartış:** Olay zinciri soru cevaplarla tartışılır.

İmgeleme çeşitlerine baktığımızda içsel ve dışsal imgeleme olarak iki başlık altında toplandığını görmek mümkündür.

Belirli bir amaç doğrultusunda iç ve dış etkenlerle davranışın işleyişini sağlayan motivasyon, amaçlar doğrultusunda bireyi davranışa iten ve yön veren aynı zamanda da bu davranışların devamlı olmasını sağlayan mekanizmadır (Aktaş ve ark., 2006).

Başarı motivasyonu ise “bir işi ustaca yapma, mükemmel olarak başarma, engellerin üstesinden gelme, diğerlerinden daha iyi yapma olarak tanımlanmıştır”. Diğer bir anlamda “başarı motivasyonu başarısızlığa direnme, bir görevi başarmak için uğraşma olarak tanımlanabilir” (Aydoğdu ve ark., 2018).

Spor müsabakalarında, sporcuların yeteneklerine göre kazanma istek ve arzuları daha ön plana çıkmaktadır. Başarı motivasyonu, sporcunun başarısızlığa karşı direnç göstermesi, amaç ve hedeflerini gerçekleştirmesi için uğraşması olarak da ifade edilebilir. Başarıya odaklanmış sporcular görev ve sorumluluklarında daha dikkatli ve özverili aynı zamanda da daha iyi yapma çabası içerisindeledir (Yanar ve ark., 2017).

Bu çalışmanın amacı; Halk oyuncuların kullandıkları imgeleme türlerine bağlı olarak başarı motivasyon düzeylerini incelemektir. Ayrıca kullanılan imgeleme uygulamalarının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, halk oyunları ile ilgilenme süreleri değişkenlerine göre başarı motivasyonlarında farklılık olup olmadığı incelenmeye çalışılacaktır. Diğer taraftan bu çalışma imgeleme ve başarı motivasyonu konularıyla ilgili eksik olan kaynaklara destek niteliğinde olmakla beraber literatüre katkı sağlaması araştırmamızda amaçladığımız diğer bir noktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma amacı doğrultusunda genel tarama modellerinden biri olan ilişkisel tarama yöntemine göre yapılmıştır. Betimsel-ilişkisel tarama modeli araştırmada bir durum veya olayı olduğu gibi betimleme ve bu olay veya durumlara sebep olan değişkenlerin ilişkisi, etkisi aynı zamanda da derecelerini belirlemektir (Toytok ve Uçar , 2018).

Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemin, Sivas Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğüne bağlı halk oyunları kurslarında eğitim almış ve müsabık gönüllü 66 erkek 97 kadın olmak üzere 163 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma evrenini sadece halk oyunları sporcuları oluşturduğu için örnekleme yöntemi olarak olasılık sız örnekleme yöntemlerinden biri olan elverişli örnekleme yöntemi seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu, Sporda İmgeleme Envanteri ve Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği kullanılmıştır. Demografik bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmış olup, bu 4 maddelik formda katılımcıların demografik bilgilerini (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, halk oyunları ile ilgilenme süreleri) araştırmak amacıyla yönelik sorulara yer verilmiştir.

Sporda İmgeleme Envanteri

Hall, Mack, Paivio ve Hausenblas (1998) tarafından geliştirilen ölçeğin (Sporda İmgeleme Envanteri) Türkçe güvenirlik ve geçerlik çalışmasını Kızıldağ ve Tiryaki (2012) gerçekleştirmişlerdir. Orijinalinde 5 alt boyut ve 30 maddeden oluşan envanter çalışma sonucunda 4 alt boyut (Bilişsel İmgeleme-Motivasyonel Özel İmgeleme- Motivasyonel Genel Uyarılmışlık- Motivasyonel Genel Uсталık) ve 21 maddeden oluşturulmuştur. Alt boyut maddeleri şu şekildedir; “Bilişsel İmgeleme; 1, 2, 4, 5, 7, 9, 13, 14, 15. Maddeler; Motivasyonel Özel İmgeleme; 3, 6, 8, 10, 20. Maddeler; Motivasyonel Genel Uyarılmışlık; 11, 12, 17, 19. Maddeler; Motivasyonel Genel Uсталık; 16, 18, 21. Maddeler” oluşturmaktadır.

Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği

Türkçe uyarlaması Tiryaki ve Gödelek (1997) tarafından yapılan “Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği-SÖBMÖ”, bireysel ve takım sporlar, tüm branşlar ve her spor seviyesinde olan sporcuların üzerinde uygulamaktadır. Toplam 40 madde ve 3 alt boyuttan (güç gösterme güdüsü, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü) oluşan ölçekte yer alan ifadeler 5’li Likert tipi (1) “Hiçbir Zaman” ve (5) “Her Zaman” şeklinde puanlanmaktadır (Tiryaki ve Gödelek, 1997). Ölçeğin “Güç Gösterme ve Başarıya Yaklaşma boyutlarından elde edilen puanların yüksekliği; sporcunun ilgili motivasyon boyutlarında motivasyonunun yüksek olduğunu, düşük puan ise tam tersi bir durumu” “Başarısızlıktan Kaçma boyutundan alınan yüksek puan ise sporcunun başarısız olma korkusunun ve stresinin daha fazla olduğunu” göstermektedir.

Verilerin Analizi

Bu çalışma için katılımcılara Google Forms aracılığı ile ölçek formu gönderilmiştir. Gönderilen formların doğru olarak yanıtladığı kabul edilen 163 ölçek değerlendirmeye alınmıştır. Katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, halk oyunları ile ilgilenme süreleri bağımsız değişkenlerini oluştururken, bağımlı değişkenini örneklem grubunun sporda imgeleme envanteri ve spora özgü başarı motivasyonu ölçeği puanları oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22 paket programına aktarılmış, tüm istatistiksel işlemlerdeki analizler aynı program üzerinde gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin hesaplanmasının yanı sıra alt problemlere açıklık getirmek için ve ölçekler normallik varsayımını sağladığından dolayı (Tablo 4 ve 5) bağımsız ikili gruplarda T- Testi ikiden fazla gruplar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve farklı olan grupların arasında ki ilişkiyi tespit etmek için Tukey testleri kullanılmıştır. Bunun yanı sıra katılımcıların cevap ortalamaları alınarak ayrı ayrı sporda imgeleme envanteri ve spora özgü başarı motivasyonu ölçeği alt boyutları arasındaki ilişki ve yine katılımcıların cevap ortalamaları alınarak bu iki ölçeğin birbiri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla Pearson Kolerasyon Analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde istatistiksel analizler neticesinde elde edilen verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgilerinin dağılımı

Cinsiyet	N	%
Erkek	66	40,5
Kadın	97	59,5
Yaş		
14-20	118	72,4
21-30	15	9,20
31 +	30	18,4
Eğitim Durumu		
Ortaokul	6	3,70
Lise	112	68,7
Üniversite	41	25,2
Lisansüstü	4	2,50
Halk Oyunları İle İlgilenme Süresi		
1 Yıl ve -	52	31,9
2-3 Yıl	52	31,9
4-5 Yıl	10	6,10
5 Yıl ve +	49	30,1
Toplam	163	100

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan halk oyuncularının %40,5'inin erkek, %59,5'inin kadın halk oyuncular olduğu görülmüştür. Yaş değişkenine göre %72,4'ünün 14-21 yaş, %9,2'sinin 21-30 yaş, %18,4'ünün 31 yaş ve üstü olduğu görülmüştür. Eğitim durumu değişkenine göre

katılımcıların %3,7'sinin ortaokul, %68,7'sinin lise, %25,2'sinin üniversite, %2,5'inin lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Sporda imgeleme envanterine ait tanımlayıcı istatistik ve güvenilirlik analiz sonuçları

Faktör	N	Ölçek İfade Adedi	x	ss	α
Genel İmgeleme	163	20	5.12	1.02	0.915
Alt Boyut					
Bilişse İmgeleme	163	9	5.34	1.17	0.870
Motivasyonel Özel İmgeleme	163	5	4.39	1.09	0.675
Motivasyonel Genel Uyarılmışlık	163	4	4.93	1.09	0.648
Motivasyonel Genel Ustalık	163	2	4.80	1.18	0.551

Sporda imgeleme envanterinin güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Crombach Alpha güvenilirlik analizi yapılmıştır ve ölçeğin güvenilirliğinin $\alpha= 0.910$ olarak bulunmuştur. Kullanılan ölçekteki maddeler arasında iç tutarlılık değeri kabul edilebilir değer olan 0.70' ten yüksek olması beklenir (Gürbüz ve Şahin, 2018). Bu nedenle çalışmada kullanılan SİE' nin güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Buna ek olarak alt boyutlar incelendiğinde; bilişsel imge alt boyutunun $\alpha= 0.870$; motivasyonel özel imgeleme alt boyutunun $\alpha= 0.675$; motivasyonel genel uyarılmışlık alt boyutunun $\alpha= 0.648$ tespit edilmiştir. Bu değerlerin güvenilirlik açısından kabul edilebilir olduğu görülmüştür. Fakat motivasyonel genel ustalık alt boyutunun ise $\alpha= 0.426$ olarak tespit edilmiş ve güvenilirlik açısından (α) değerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Maddeler incelendiğinde 21 numaralı ifadede problem olduğu gözlenmiş ve bu ifade çalışmadan çıkarılmış diğer iki ifade (16. ve 18. İfade) üzerinden hesaplama yapılmıştır. Buna göre yeni (α) değerimiz 0.551 olarak tespit edilmiş ve kabul edilebilir seviyeye geldiği gözlemlenmiştir.

Tablo 3. Spora özgü başarı motivasyonu ölçeğine ait tanımlayıcı istatistik ve güvenilirlik analiz sonuçları

Faktör	N	Ölçek İfade Adedi	x	ss	α
Genel Başarı Motivasyon	163	39	3.46	0.35	0.787
Alt Boyut					
Güç Gösterme	163	11	3.53	0.43	0.554
Başarıya Ulaşma	163	17	3.81	0.39	0.643
Başarısızlıktan Kaçınma	163	11	2.83	0.68	0.771

Spora özgü başarı motivasyon ölçeğinin güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Crombach Alpha güvenilirlik analizi yapılmıştır ve ölçeğin güvenilirliğinin $\alpha= 0,787$ olarak bulunmuştur. Kullanılan ölçekteki maddeler arasında iç tutarlılık değeri 0.70' ten yüksek olması çalışmada kullanılan SÖBMÖ'nin güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Buna ek olarak alt boyutlar incelendiğinde; güç gösterme $\alpha= 0,554$; başarıya ulaşma alt boyutunun $\alpha= 0.643$; başarısızlıktan kaçınma alt boyutunun $\alpha= 0.771$ olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4. Sporda imgeleme envanterine ait ilişkin betimsel istatistikler

	N	Min	Max	Ort.	ss	Skewness	Kurtosis
Sporda İmgeleme	163	2.14	7.05	5.12	1.02	-.640	.068
Bilişsel İmgeleme	163	2.00	7.00	5.34	1.17	-.715	-.225
Motivasyonel Özel İmgeleme	163	1.40	7.00	4.93	1.09	-.379	.081
Motivasyonel Genel Uyarılmışlık	163	1.00	7.00	5.12	1.26	-.491	-.240
Motivasyonel Genel Ustalık	163	1.67	7.33	4.80	1.18	-.139	-.311

Tablo 4'e göre sporda imgeleme envanterinin ortalamasının 5.12 (ss=1.02) ve alt boyutlarından; bilişsel imgeleme alt boyutunun ortalamasının 5.34 (ss=1.17), motivasyonel özel imgeleme alt boyutunun 4.93 (ss=1.09), motivasyonel genel uyarılmışlık alt boyutunun 5.12 (ss=1.26) ve motivasyonel genel ustalık alt boyut ortalamasının 4.80 (ss=1.18) olduğu gözlemlenmiştir. Çarpıklık ve basıklık puanlarının ± 1 Aralığında olduğu gözlemlenmiştir. Buna göre sporda imgeleme envanterinin ve tüm alt boyutlarında normallik açısından varsayım ihlali gözlemlenmemiştir.

Tablo 5. Sporda imgeleme envanterine ait ilişkin betimsel istatistikler

	N	Min.	Max.	Ort.	ss	Skewness	Kurtosis
Başar Motivasyonu	157	2.30	4.30	3.47	.33	-.337	-.103
Güç Gösterme	157	2.25	4.42	3.55	.42	-.518	-.017
Başarıya Ulaşma	157	2.65	4.53	3.82	.35	-.520	-.002
Başarısızlıktan Kaçınma	157	1.18	4.27	2.84	.68	-.214	-.549

Tablo 5'e göre başarı motivasyon ölçeğinin ortalamasının 3.47 (ss=.33) ve alt boyutlarından; güç gösterme alt boyutunun ortalamasının 3.55 (ss=.42), başarıya ulaşma alt boyutunun 3.82 (ss=.35), ve başarısızlıktan kaçınma alt boyut ortalamasının 2.84 (ss=.68) olduğu gözlemlenmiştir. Çarpıklık ve basıklık puanlarının ise ± 1 Aralığında olduğu gözlemlenmiştir. Fakat ölçeğin başarıya ulaşma alt boyutunda puanlarında basıklık değeri için normallik varsayımı sağlanamamıştır. Bu nedenle puanlar karşılaştırılırken üç gözlem analiz dışı bırakılmıştır. Üç gözlem analiz dışında bırakıldığında başarıya ulaşma alt boyutunun çarpıklık ve basıklık değerinin ± 1 Aralığında olduğu ve normal dağılıma yaklaştığı gözlemlenmiştir.

Tablo 6. Halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyon düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	X	Ss	T	P
İmgeleme	Erkek	66	4.96	1.01		
	Kadın	97	5.24	1.02	-1.70	0.755
Başarı Motivasyonu	Erkek	64	3.54	0.35		
	Kadın	96	3.40	0.35	2.337	0.977

Tablo 6'ya göre halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyon düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre verdikleri cevapların puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark görülememiştir ($p>0.05$).

Tablo 7. Halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyon ölçek alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	X	Ss	T	P
Bilişsel İmgeleme	Erkek	66	5.14	1.13		
	Kadın	97	5.48	1.19	-1.819	0.71
Motivasyonel Özel İmgeleme	Erkek	66	4.86	1.18		
	Kadın	97	4.99	1.03	-0.732	0.465
Motivasyonel Genel Uyarılmışlık	Erkek	66	5.02	1.28		
	Kadın	97	5.18	1.25	-0.787	0.432
Motivasyonel Genel Uсталık	Erkek	66	4.51	1.16		
Güç Gösterme	Erkek	64	3.59	0.47		
	Kadın	96	3.49	0.40	1.376	0.171
Başarıya Ulaşma	Erkek	64	3.88	0.37		
	Kadın	96	3.76	0.40	1.815	0.071
Başarısızlıktan Kaçınma	Erkek	64	2.95	0.60		
	Kadın	96	2.75	0.72	1.860	0.065

Tablo 7 incelendiğinde, halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyonları düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre alt boyutlar arası anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8. Halk oyuncuların sporda imgeleme ve başarı motivasyonlarının yaş değişkenine göre anova testi sonuçları

Değişken	Yaş	X	N	Ss	F	p
Sporda İmgeleme	14-20	5	118	1		
	21-30	5.2	15	.97	4.278	.015
	30 +	5.59	30	1.01		
Başarı Motivasyonu	14-20	3.44	118	.35		
	21-30	3.41	15	.29	1.172	.313
	30 +	3.55	30	.40		

Tablo 8'e göre halk oyuncuların yaş değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerinden almış oldukları puanlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 9. Halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyon ölçek alt boyutlarının yaş değişkenine göre anova sonuçları

Alt Boyut	Yaş	N	X	Ss.	F	P	Tukey
Bilişsel İmgeleme	14-20	118	5.21	1.18			
	21-30	15	5.45	0.97	3.067	.049	
	30 +	30	5.79	1.16			
Motivasyonel Özel İmgeleme	14-20	118	4.80	1.06			
	21-30	15	4.96	1.04	4.458	0.013	
	30 +	30	5.46	1.12			

Motivasyonel Genel Uyarılmışlık	14-20	118	4.90	1.25			
	21-30	15	5.21	1.12	8.565	.000*	30 + >14-21
	30 +	30	5.92	1.04			
Motivasyonel Genel Uсталık	14-20	118	4.80	1.19			
	21-30	15	4.80	1.24	0000	1.000	
	30 +	30	4.80	1.14			
Güç Gösterme	14-20	115	3.50	0.44			
	21-30	15	3.57	0.48	1,251	0.289	
	30 +	30	3.64	0.35			
Başarıya Ulaşma	14-20	115	3.79	0.40			
	21-30	15	3.83	0.33	0,375	0.688	
	30 +	30	3.86	0.39			
Başarısızlıktan Kaçınma	14-20	115	2.83	0.64			
	21-30	15	2.58	0.55	1,597	0.206	
	30 +	30	2.96	0.83			

Tablo 9 incelendiğinde halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyon düzeylerinin yaş değişkenine göre “Motivasyonel Genel Uyarılmışlık” alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasında anlamlı fark görülmüştür ($F=8,565$; $p<0.05$). Diğer alt boyutlarda yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$). Motivasyonel genel uyarılmışlık düzeyleri hangi yaş grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan çoklu karşılaştırma (post-hoc) sonuçlarına göre; 30 yaş ve üzeri ($X=5,92$) katılımcıların motivasyonel genel uyarılmışlık puan ortalamaları 14-21 yaş grubu ($X=4,90$) katılımcılara göre daha anlamlı olduğu görülmüştür. Diğer gruplar arası anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 10. Halk oyuncuların sporda imgeleme ve başarı motivasyonlarının eğitim durumu değişkenine göre anova testi sonuçları

Değişken	Eğitim	X	N	Ss	F	p
Sporda İmgeleme	Lise	5.04	115	1.00		
	Üniversite	5.30	41	1.12	1.256	0.288
	Lisansüstü	5.40	7	0.65		
Başarı Motivasyonu	Lise	3.44	115	0.36		
	Üniversite	3.46	41	0.32	1.708	0.185
	Lisansüstü	3.70	7	0.47		

Tablo 10’a göre halk oyuncuların eğitim değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerine yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 11. Halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyon ölçek alt boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre anova sonuçları

Alt Boyut	Eğitim	N	X	Ss.	F	P
Bilişsel İmgeleme	Lise	115	5.24	1.16		
	Üniversite	41	5.58	1.23	1.432	0.242
	Lisansüstü	7	5.60	0.96		
Motivasyonel özel İmgeleme	Lise	115	4.84	1.07		
	Üniversite	41	5.14	1.14	1.542	0.217
	Lisansüstü	7	5.31	1.05		
Motivasyonel Genel Uyarılmışlık	Lise	115	5.00	1.25		
	Üniversite	414	5.33	1.29	1.832	0.163
	Lisansüstü	7	5.71	1.03		
Motivasyonel Genel Ustalık	Lise	115	4.84	1.20		
	Üniversite	41	4.73	1.19	0.316	0.729
	Lisansüstü	7	4.52	0.92		
Güç Gösterme	Lise	115	3.50	0.41		
	Üniversite	41	3.57	0.42	2.025	0.135
	Lisansüstü	7	3.82	0.72		
Başarıya Ulaşma	Lise	115	3.80	0.40		
	Üniversite	41	3.80	0.35	1.15	0.319
	Lisansüstü	7	4.03	0.47		
Başarısızlıktan Kaçınma	Lise	115	2.83	0.67		
	Üniversite	41	2.80	0.71	0.434	0.649
	Lisansüstü	7	3.06	0.76		

Tablo 11'e göre halk oyuncuların eğitim durumu değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerinin alt boyutlarına yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 12. Halk oyuncuların sporda imgeleme ve başarı motivasyonlarının halk oyunları ile ilgilenme süreleri değişkenine göre anova testi sonuçları

Değişken	Süre	X	N	Ss	F	P
Sporda İmgelem	1 -	4.93	52	0.86		
	2-3 Yıl	5.36	52	0.93	1.583	0.196
	4-5 Yıl	5.06	10	0.94		
	5 +	5.09	49	1.24		
Başarı Motivasyonu	1 -	3.43	52	0.38		
	2-3 Yıl	3.41	52	0.30	1.062	0.397
	4-5 Yıl	3.48	49	0.41		
	5 +	3.53	10	0.37		

Tablo 12'de halk oyuncuların halk oyunları ile ilgilenme değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerine yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 13. Halk oyuncularının imgeleme ve başarı motivasyon ölçek alt boyutlarının halk oyunları ile ilgilenme süreleri değişkenine göre anova sonuçları

Alt Boyut	Süre	N	X	Ss.	F	P
Bilişsel İmgeleme	1 -	52	5.10	1.00		
	2-3 Yıl	52	5.63	1.07	1.814	0.147
	4-5 Yıl	10	5.24	1.29		
	5 +	49	5.31	1.38		
Motivasyonel Özel İmgeleme	1 -	52	4.63	0.92		
	2-3 Yıl	52	5.17	0.98	2.369	0.073
	4-5 Yıl	10	4.86	0.81		
	5 +	49	5.03	1.34		
Motivasyonel Genel Uyarılmışlık	1 -	52	4.87	1.10		
	2-3 Yıl	52	5.37	1.22		
	4-5 Yıl	10	5.12	1.02	1.364	0.256
	5 +	49	5.12	1.47		
Motivasyonel Genel Ustalık	1 -	52	5.04	1.22		
	2-3 Yıl	52	4.89	1.17		
	4-5 Yıl	10	4.76	1.10	2.213	0.089
	5 +	49	4.46	1.23		
Güç Gösterme	1 -	52	3.51	0.40		
	2-3 Yıl	52	3.47	0.42		
	4-5 Yıl	10	3.45	0.61	1.54	0.206
	5 +	49	3.64	0.43		
Başarıya Ulaşma	1 -	52	3.77	0.42		
	2-3 Yıl	52	3.80	0.34		
	4-5 Yıl	10	3.88	0.37	0.315	0.814
	5 +	49	3.83	0.42		
Başarısızlıktan Kaçınma	1 -	52	2.82	0.70		
	2-3 Yıl	52	2.73	0.63		
	4-5 Yıl	10	2.90	0.85	0.802	0.494
	5 +	49	2.94	0.67		

Tablo 13'e göre halk oyuncularının halk oyunları ile ilgilenme süreleri değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerinin alt boyutlarına yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 14. Halk oyuncularının sporda imgeleme ölçek alt boyut ortalamaları arasındaki ilişki

		Bİ	MÖİ	MGU	MGU
Bilişsel İmgeleme(Bİ)	r	1	.798*	.793*	.393*
	P		.000	.000	.000
	N		163	163	163
Motivasyonel Özel İmgeleme(MÖİ)	r		1	.744*	.454*
	P			.000	.000
	N			163	163
Motivasyonel Genel Uyarılmışlık(MGU)	r			1	.482*
	P				.000
	N				163

Motivasyonel Genel Uсталık(MGU)	r	1
	P	
	N	

*Kolerasyon $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Halk oyuncuların sporda imgeleme ölçek alt boyut ortalamaları arasındaki ilişki tespit etmek amacıyla Pearson Kolerasyon Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 14'de gösterilmiştir. Buna göre; Bilişsel imgeleme ile motivasyonel özel imgeleme($r=,798$), motivasyonel genel uyarılmışlık($r=,793$) arasında güçlü düzeyde; motivasyonel genel uсталık($r=,393$) arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ($p > 0.05$) bir ilişki bulunmuştur.

Motivasyonel özel imgeleme ile motivasyonel genel uyarılmışlık ($r=,744$) güçlü düzeyde, motivasyonel genel uсталık ($r=,454$) arasında orta düzeyde; pozitif ve anlamlı ($p > 0.05$) bir ilişki bulunmuştur.

Motivasyonel özel uyarılmışlık ile motivasyonel genel uсталık ($r=,482$) orta düzeyde, pozitif ve anlamlı ($p > 0.05$) bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 15. Halk oyuncuların başarı motivasyonu ölçek alt boyut ortalamaları arasındaki ilişki

		GGG	BUG	BKG
Güç Gösterme Güdüsü(GGG)	r	1	.544*	.094
	P		.000	.235
	N		160	160
Başarıya Ulaşma Güdüsü(BUG)	r		1	.321*
	P			.000
	N			160
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü(BKG)	r			1
	P			
	N			

*Kolerasyon $p < 0.05$ düzeyinde anlamlıdır

Halk oyuncuların başarı motivasyonu ölçek alt boyutları ortalamaları arasındaki ilişki tespit etmek amacıyla Pearson Kolerasyon Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular **Tablo 15'de** gösterilmiştir. Buna göre; Güç gösterme güdüsü ile başarıya ulaşma güdüsü($r=,544$), arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ($p > 0.05$) bir ilişki, Başarısızlıktan kaçma güdüsü ile anlamlı düzeyde bir ilişki görülmemiştir.

Başarıya ulaşma güdüsü ile başarısızlıktan kaçınma güdüsü ($r=,321$) arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ($p < 0.05$) bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 16. Halk oyuncuların sporda imgeleme ve başarı motivasyonu ölçek alt boyut ortalamaları arasındaki ilişki

		Bİ	MÖİ	MGU	MGU	GGG	BUG	BKG
Bilişsel İmgeleme(Bİ)	r	1	.798**	.793**	.393**	.057	.001	.084
	P		.000	.000	.000	.475	.992	.292
	N		163	163	163	160	160	160
Motivasyonel Özel İmgeleme(MÖİ)	r		1	.744**	.454**	.090	.083	.080
	P			.000	.000	.255	.294	.314
	N			163	163	160	160	160

Motivasyonel Genel Uyarılmışlık(MGU)	r	1	.482**	.096	.045	.013
	P		.000	.227	.568	.875
	N		163	160	160	160
Motivasyonel Genel Uсталık(MGU)	r	1	.022	-.015	-.034	
	P		.781	.849	.670	
	N		160	160	160	
Güç Gösterme Güdüsü(GGG)	r		1	.544**	.094	
	P			.000	.235	
	N			160	160	
Başarıya Ulaşma Güdüsü(BUG)	r			1	.321**	
	P				.000	
	N				160	

Halk oyuncuların sporda imgeleme ve başarı motivasyonu ölçek alt boyutları ortalamaları arasındaki ilişki tespit etmek amacıyla Pearson Kolerasyon Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16 incelendiğinde halk oyuncuların spora özgü motivasyon ölçek ortalamaları ile sporda imgeleme ölçek ortalamaları arasında istatistiksel açıdan bir ilişkin olmadığı görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda spora özgü motivasyon ile sporda imgeleme arasında bir ilişki olmadığı, birinin diğerine bir etkisinin bulunmadığı söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İmgeleme uygulamalarının halk oyuncuların başarı motivasyonlarına etkisinin incelenmesi adlı çalışmamızın sonucunda ortaya çıkan bulgular bu bölümde tartışılıp yorumlanmıştır.

Çalışmamız sonucunda; Tablo 6’ya göre halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyon düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre verdikleri cevapların puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark görülememiştir ($p>0.05$). Doğan, (2019)’un kadın ve erkek sporcuların imgeleme biçimlerini karşılaştırdığı çalışmada cinsiyet değişkenine göre erkek ve kadın imgeleme puanları arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Yine Tablo 7’ye göre, halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyonları düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre alt boyutlar arası anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$). Bozdağ ve ark. (2021), Spor bilimleri fakültesi öğrencilerine yönelik onların imgeleme kullanım düzeylerinin ne düzeyde olduğunu araştırdıkları çalışmada yine imgeleme puanları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Aydoğdu vd. (2018) genç tenisçilerin spora özgü başarı motivasyon düzeyinin müsabaka performansı üzerine etkisinin incelenmesi adlı çalışmasında sporcuların cinsiyetlerine göre başarı motivasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı belirtilmiştir. Yapılan bu çalışmalar sonucu elde edilen bulgular çalışmamızı destekler nitelikte olup çalışma sonuçlarımıza paralellik göstermektedir.

Çalışmamız sonucunda; Tablo 8’e göre halk oyuncuların yaş değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerinden almış oldukları puanlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Fakat Tablo 9 incelendiğinde halk oyuncuların imgeleme ve başarı motivasyon düzeylerinin yaş değişkenine göre “Motivasyonel Genel Uyarılmışlık” alt boyutuna yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasında

anlamli fark görülmüştür ($F=8,565$; $p<0.05$). Diğer alt boyutlarda yaş değişkenine göre anlamli bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$). 30 yaş ve üstü katılımcılar el 14-21 yaş grubu katılımcılara motivasyonel genel uyarılmışlık puan ortalamaları arasındaki fark anlamli görülmüştür. Buna göre yaş ilerledikçe motivasyonel genel uyarılmışlık düzeyinde artma meydana gelir yorumu yapılabilir. Kaya ve ark. (2020) güreş grekoromen milli sporcularının imgeleme ve başarı motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, güreşçilerin sporda imgeleme ve başarı motivasyon düzeylerinde yaş değişkenine göre “bilişsel imgeleme” puan ortalamalarında anlamli farklılığa rastlamışlardır. Yine bu çalışmada 23-25 yaş ile 20-22 yaş arasında 23-25 yaş lehine anlamli farklılık tespit etmişlerdir. Bu anlamda yapılan çalışma sonuçları çalışmamız sonuçları ile paralellik göstermektedir. Kavas (2018) onların başarı motivasyon düzeylerini araştırdığı voleybolculara yönelik çalışmasında 18 yaş altı sporcuların başarısızlıktan kaçınma düzeylerinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir ve bu anlamda çalışma sonuçlarımıza paralellik göstermektedir.

Çalışmamız sonucunda; Tablo 10’a göre halk oyuncuların eğitim değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerine yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamli bulunamamıştır ($p>0.05$). Yine Tablo 11’e göre halk oyuncuların eğitim durumu değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerinin alt boyutlarına yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamli bulunamamıştır ($p>0.05$). Sonuca göre halk oyuncularda eğitim durumu arttıkça veya azaldıkça sporda imgeleme ve başarı motivasyonları düzeylerinde artış veya azalış yoktur yorumu yapılabilir. Demir, (2020)’nin güreşçilerin müsabaka öncesi imgeleme düzeyinin durumluluk kaygısına etkisini incelediği çalışmasında, çalışma sonuçlarımıza paralel olarak eğitim durumu değişkenine göre anlamli bir sonuç olmadığını belirtmiştir.

Çalışmamız sonucunda; Tablo 12’ye göre halk oyuncuların halk oyunları ile ilgilenme değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerine yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamli bulunamamıştır ($p>0.05$). Yine Tablo 13’e göre halk oyuncuların halk oyunları ile ilgilenme süreleri değişkenine göre sporda imgeleme ve başarı motivasyonları ölçeklerinin alt boyutlarına yönelik verdikleri cevapların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamli bulunamamıştır ($p>0.05$). Aktaş (2021) imgeleme uygulamalarının elit boksörlerde başarı motivasyonlarına etkisinin incelenmesi adlı çalışmasında elit boksörlerin sporma yapma süresine göre gruplar arası farkı anlamli bulmuştur. Bu yönüyle çalışma sonucumuza paralellik göstermektedir.

Çalışmamız sonucunda; halk oyuncuların sporda imgeleme ölçek alt boyut ortalamaları arasındaki ilişki tespit etmek amacıyla Pearson Kolerasyon Analizi kullanılmıştır. Buna göre, Bilişsel imgeleme ile motivasyonel özel imgele, motivasyonel genel uyarılmışlık arasında güçlü düzeyde; motivasyonel genel ustalık arasında orta düzeyde pozitif ve anlamli ($p>0.05$) bir ilişki bulunmuştur. Halk oyuncuların başarı motivasyonu ölçek alt boyutları ortalamaları arasındaki ilişki ise; Güç gösterme güdüsü ile başarıya ulaşma güdüsü, arasında orta düzeyde pozitif ve anlamli ($p>0.05$) bir ilişki, başarısızlıktan kaçma güdüsü ile anlamli düzeyde bir ilişki görülmemiştir ve son olarak başarıya ulaşma güdüsü ile başarısızlıktan kaçınma güdüsü arasında orta düzeyde pozitif ve anlamli ($p<0.05$) bir ilişki bulunmuştur.

Çalışmamız sonucunda; halk oyuncuların spora özgü motivasyon ölçek alt boyut ortalamaları ile sporda imgeleme ölçek alt boyut ortalamaları arasında istatistiksel açıdan bir ilişki olmadığı görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgu doğrultusunda spora özgü motivasyon ile sporda imgeleme arasında bir ilişki olmadığı, birinin diğerine bir etkisinin bulunmadığı söylenebilir. Kaya ve ark. (2020) güreş grekoromen milli sporcularının imgeleme ve başarı motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, güreşçilerin sporda imgeleme ve başarı motivasyon düzeylerinde hem pozitif hem negatif yönlü ilişki olduğunu bildirmişlerdir. Arat (2023) yapmış olduğu çalışmada, rafting sporcularının zihinde canlandırma ile sportif özgüvenleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada sporda İmgeleme envanteri ile sürekli sportif kendine güven envanteri arasında ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon testi sonucunda alt boyutlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Her iki ölçek arasındaki korelasyon testi sonuçlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuçlar çalışma sonuçlarımız destekler nitelikte olup bulgularımıza paralellik göstermektedir.

Elde edilen bulgular ve sonuç neticesinde;

- İmgeleme çalışmalarının halk oyuncuların ve eğiticilerin müsabakalara hazırlık programlarına eklenmesi,
- Halk oyunlarında imgeleme ve başarı motivasyonu arasındaki ilişki daha farklı ve fazla değişken kullanılarak ele alınması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, U. (2021). *İmgeleme uygulamalarının elit boksörlerde başarı motivasyonlarına etkisinin incelenmesi*. Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Giresun.
- Aktaş, Z., Çobanoğlu, G., Yazıcılar, İ., ve Er, N. (2006). Profesyonel basketbolcularda spor özgü başarı motivasyon düzeyinin cinsiyetler açısından karşılaştırılması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 55-59.
- Aldemir, G. Y., Biçer, T., ve Kızıldağ Kale, E. (2014). Futbolcularda imgeleme çalışmalarının problem çözme üzerine etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 37-45.
- Aracı, H., ve Aracı, Ş. (2019). *Spor bilimleri öğretimi*. Ankara: Göktuğ Ofset Yayıncılık.
- Arat, C. (2023). *Rafting sporcularının zihinde canlandırma ile sportif özgüven düzeyleri arasındaki ilişki*. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Elazığ.
- Atahan, A., ve Akalan, C. (2008). Zihinsel antrenman ve yüksek performans. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 39-43.
- Aydoğdu, C., Şahan, A., ve Erman, K. (2018). Genç tenisçilerde spora özgü başarı motivasyon düzeyinin müsabaka performansı üzerine etkisinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 655-666.
- Bozdağ, B., ve Ergin, M. (2021). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin imgeleme kullanım düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 82-93.
- Büyükonat, T. (1998). *Başarılı antrenörlük*. Ankara: Beyaz Yayıncılık.

- Çik, B., ve Küçük, V. (2019). Sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları*, 7-17.
- Demir, H. (2020). *Güreşçilerde müsabaka öncesi imgeleme düzeyinin durumluk kaygıya etkisi*. Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yozgat.
- Demirci, S. (2020). *14-17 yaş arası sporcuların antrenör-sporcu ilişkisinin ahlaki karar alma ve saldırgan davranışları belirlemedeki rolü*. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Demirel, Y. (2020). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin imgeleme türleri ve kullanım düzeyleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Doğan, E. (2009). Kadın ve erkek sporcuların imgeleme biçimlerinin karşılaştırılması. *Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 373-381.
- Dolaşır, S. (2006). *Antrenörlük etiği ve ilkeleri*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Ermiş, E., Satıcı, A., İmamoğlu, O., ve Aydoğan, A. (2017). Adelosan sporculara göre antrenör davranışları. *Kesit Akademi Dergisi*, 589-599.
- Evcil, A. (2020). *Farklı spor branşlarında algılanan antrenör davranışlarının sporcuların örgütsel bağlılığına etkisi*. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Ana Bilim Dalı, Aydın.
- Karademir, T., Türkçapar, Ü., Açak, M., ve Eroğlu, H. (2018). Bireysel takım sporları ile uğraşan sporcularda hayal etme biçimlerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 92-102.
- Kartal, Z., Güvendi, B., Türksoy, A., ve Altıncı, E. E. (2017). Takım sporcularının imgeleme kullanımları ile başarı motivasyonları arasındaki ilişki. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 41-53.
- Kavas, E. T. (2018). *Voleybolcuların başarı motivasyonu düzeylerinin araştırılması*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sakarya.
- Kaya, D. (2011). *Sivas halk oyunları halk oyuncularını davul ve zurna sanatçıları*. Sivas: Vilayet Yayınevi.
- Kaya, D. G., ve Günay, M. (2020). Güreş grekoromen milli sporcularının imgeleme ve başarı motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sportmetre-The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 62-72.
- Kızıldağ, E. (2007). *Farklı spor branşındaki sporcuların imgeleme biçimleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin.
- Konter, E. (1996). *Bir lider olarak antrenör*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Konter, E. (2004). *Antrenörlük ve takım psikolojisi*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Korkutata, A., ve Sönmez, M. (2016). rekreatif bir faaliyet olarak halk oyunları hareket / kas ilişkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2817-2841.
- Küçük, F. (2023). *Elit düzeydeki yıldız ve genç güreşçilerin algıladıkları antrenör davranışları ile spora bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Sivas.

- Özer, E., ve Kaya, H. (2004). *Elazığ halk oyunları*. Elazığ: T.C Elazığ Valiliği Elazığ Kültür Kurultayı.
- Sevim, Y. (2010). *Antrenör eğitim ilkeleri*. Ankara: Fil Yayınevi.
- Sevim, Y. (2007). *Antrenör eğitim ilkeleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Toytok, E. H., ve Uçar, L. (2018). Okul yöneticilerinin kullandıkları güç türleri ve örgütsel depresyon: bir ilişkisel tarama modeli. *Ekev Akademi Dergisi*, 109-125.
- Uğur, Y. (2016). *İmgeleme türlerinin sportif performans üzerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Üzüm, H., Karlı, Ü., ve Yıldız , N. O. (2018). Perceived coach attitudes and behaviors scale: development and validation study. *Journal of Education and Training Studies*, 160-169.
- Üzüm, H., ve Aycan, A. (2019). Antrenör davranış algısında cinsiyetin etkisi. *BAİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 243-252.
- Yanar, Ş., Kırandı, Ö., ve Can, Y. (2017). Tenis ve badminton sporcularının sporcu kimlik algısı ve başarı motivasyon düzeyleri arasındaki farklılıkların incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 51-58.